

Mõtisklusi ja mälupilte ooperi teemal

Ain Angeri juubeligala Saaremaa ooperipäevadel 2021 Kuressaare lossi ooperitelgis 24. juulil. Esinevad: Aile Asszonyi (sopran), Mirjam Mesak (sopran, Müncheni Riigiooper), Monika-Evelin Liiv (metsosopran, Londoni Kuninglik. Ooper), Egils Siliņš (bariton, Läti Rahvusooper), Pavlo Balakin (bass, [Rahvusooper Estonia](#)) ja Ain Anger (bass) ning ERSO, dirigent Olari Elts. Kavas: Verdi ja Wagner.

Kas Verdi ja Wagner on ikka alles väheste huviorbiidis? See pisut triviaalne küsimus tekkis mul pärast ühte huvitavat keskustelu, kus oh teemaks, kas ja kui paljudele läheb ooperikunst üldse tänapäeval korda - kas vaid väga väikesele osale meie rahvast. Kui suur on selle nautijale protsent, võrreldes suuri rahvahulki haaravate meelelahutusžanrite või spordiüritustega. Oma sisimas tundsin selle dispuudi finaalis heameelt, sest kõik oma seisukohti kaitsvad osapooled jõudsid mõistlikule seisukohale: kõik sõltub siiski inimese huvidest, aga veelgi enam silmaringist. Omaette teemaks on meie ajakirjanduse osa kõrgkultuuri kajastamisel. Kui tihti me näeme päevalehtede esikülgedel kõrgkultuuri tegijate portreid? Üheks positiivseks näiteks hiljutistest kajastustest on Indrek Pärja asjatundlik ja lugupidav intervjuu Paavo Järviga Õhtulehes. Ka selles kordas too maailma kontserdisaalides ilma tegev dirigent mõtet, et ilma kultuurita sureb rahvus välja.

Kõigest hoolimata elab ja areneb ooperikunst Eestimaal nagu üks lugevate juurtega taim. Seda kinnitas ilmselgelt Ain Angeri, Kihelkonnast pärit bassilaulja 50 aasta juubelile pühendatud galakontsert viimastel Saaremaa ooperipäevadel. Ma olen saanud viibida vist enamusel Saaremaa ooperipäevadest ja julgen väita, et nii stiilipuhast galakontsert! kui see polnud ma varem kuulnud. Mul on olnud säravaid elamusi etendustest. Erilisena meenub Wagneri ooperi „Lendav hollandlane“ lavastus Läti Rahvusooperilt, kus Hollandlast laulis uskumatult sugestiivne ja kõrge professionaalse tasemega bariton Egils Siliņš ning Dalandit bass Jaakko Ryhänen, samuti galakontsert, kus Jose Cura ajas nii dirigendi kui publiku sõna tõsisel mõttes pöördesse - tohutu elamus tema duetist Aile Asszonyiga Puccini ooperist „Boheem“.

Tänavuste Saaremaa ooperipäevade raames toimunud stiilipuhast galakontsert, mis teostus ilmselt ka tänu ERSOle ja selle praegusele peadirigendile Õlari Eltsile, sisaldas Verdi ja Wagneri loomingut ja mõjus kui puhastustuli. See, et meie areaalis üles kasvanud lauljate

Teater.Muusika.K...

61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,80,81,82,83,84,85,86,87,88,89,90,91,92,93,94,95,96,97,98,99,100,101,102,103,104,105,106,107,108,109,110,111,112,113,114,115,116,117,118,119,120,121,122,123,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136,137,138,139,140,141,142,143,144,145,146,147,148,149,150,151,152,153,154,155,156,157,158,159,160,161,162,163,164,165,166,167,168,169,170,171,172,173,174,175,176,177,178,179,180,181,182,183,184,185,186,187,188,189,190,191,192,193,194,195,196,197,198,199,200,201,202,203,204,205,206,207,208,209,210,211,212,213,214,215,216,217,218,219,220,221,222,223,224,225,226,227,228,229,230,231,232,233,234,235,236,237,238,239,240,241,242,243,244,245,246,247,248,249,250,251,252,253,254,255,256,257,258,259,260,261,262,263,264,265,266,267,268,269,270,271,272,273,274,275,276,277,278,279,280,281,282,283,284,285,286,287,288,289,290,291,292,293,294,295,296,297,298,299,300,301,302,303,304,305,306,307,308,309,310,311,312,313,314,315,316,317,318,319,320,321,322,323,324,325,326,327,328,329,330,331,332,333,334,335,336,337,338,339,340,341,342,343,344,345,346,347,348,349,350,351,352,353,354,355,356,357,358,359,360,361,362,363,364,365,366,367,368,369,370,371,372,373,374,375,376,377,378,379,380,381,382,383,384,385,386,387,388,389,390,391,392,393,394,395,396,397,398,399,400,401,402,403,404,405,406,407,408,409,410,411,412,413,414,415,416,417,418,419,420,421,422,423,424,425,426,427,428,429,430,431,432,433,434,435,436,437,438,439,440,441,442,443,444,445,446,447,448,449,450,451,452,453,454,455,456,457,458,459,460,461,462,463,464,465,466,467,468,469,470,471,472,473,474,475,476,477,478,479,480,481,482,483,484,485,486,487,488,489,490,491,492,493,494,495,496,497,498,499,500,501,502,503,504,505,506,507,508,509,510,511,512,513,514,515,516,517,518,519,520,521,522,523,524,525,526,527,528,529,530,531,532,533,534,535,536,537,538,539,540,541,542,543,544,545,546,547,548,549,550,551,552,553,554,555,556,557,558,559,560,561,562,563,564,565,566,567,568,569,570,571,572,573,574,575,576,577,578,579,580,581,582,583,584,585,586,587,588,589,590,591,592,593,594,595,596,597,598,599,600,601,602,603,604,605,606,607,608,609,610,611,612,613,614,615,616,617,618,619,620,621,622,623,624,625,626,627,628,629,630,631,632,633,634,635,636,637,638,639,640,641,642,643,644,645,646,647,648,649,650,651,652,653,654,655,656,657,658,659,660,661,662,663,664,665,666,667,668,669,670,671,672,673,674,675,676,677,678,679,680,681,682,683,684,685,686,687,688,689,690,691,692,693,694,695,696,697,698,699,700,701,702,703,704,705,706,707,708,709,710,711,712,713,714,715,716,717,718,719,720,721,722,723,724,725,726,727,728,729,730,731,732,733,734,735,736,737,738,739,740,741,742,743,744,745,746,747,748,749,750,751,752,753,754,755,756,757,758,759,760,761,762,763,764,765,766,767,768,769,770,771,772,773,774,775,776,777,778,779,780,781,782,783,784,785,786,787,788,789,790,791,792,793,794,795,796,797,798,799,800,801,802,803,804,805,806,807,808,809,810,811,812,813,814,815,816,817,818,819,820,821,822,823,824,825,826,827,828,829,830,831,832,833,834,835,836,837,838,839,840,841,842,843,844,845,846,847,848,849,850,851,852,853,854,855,856,857,858,859,860,861,862,863,864,865,866,867,868,869,870,871,872,873,874,875,876,877,878,879,880,881,882,883,884,885,886,887,888,889,890,891,892,893,894,895,896,897,898,899,900,901,902,903,904,905,906,907,908,909,910,911,912,913,914,915,916,917,918,919,920,921,922,923,924,925,926,927,928,929,930,931,932,933,934,935,936,937,938,939,940,941,942,943,944,945,946,947,948,949,950,951,952,953,954,955,956,957,958,959,960,961,962,963,964,965,966,967,968,969,970,971,972,973,974,975,976,977,978,979,980,981,982,983,984,985,986,987,988,989,990,991,992,993,994,995,996,997,998,999,1000

Teater Vanemuine
Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Noorsooteater
Teater
Risto Joost

ja ERSOga on võimalik tuua publiku ette nii hea repertuaar, kus oli vaid üks laen meie lahinaabritelt Lätist Egils Silinši näol, on ilmne tõestus potentsiaalset, mis peitub meie väikesearvulises rahvas. Ka särav bass Pavlo Balakin, kes on sündinud küll Donbassis ja lõpetanud Kiievi konservatooriumi saksofonistina, on oma laulusolisti põhja omandanud Mati Palmi lauluklassis ja suudab end juba ka eesti keeles väljendada.

Nüüd aga mõned mõtted sünnipäevalapsest Ain Angerist. Meie ajakirjandus on olnud viimastel aegadel üllatavalt nobe teda intervjuuerima. Kui palju neis usutlustes on mindud sügavuti kõige olulisemasse, tema kui muusiku olemusse, on omaette teema. Mulle tundub, et ajakirjanduses lokkab praegu üldine pealiskaudsus: lugejat sageli alavääristatakse ja nii mõnelgi puhul jääb tunne, et küsijal jääb vajaka teadmistest ning vist ka kodutööst.

Olen üks nende hulgast, kes on läbi aastate osa saanud Angeri väga mitmetahulisest musitseerimisest, seda muidugi põhiliselt Eestis. Esimesena meenub nüüd juba aastakümnetetagusest ajast Vürsti roll Raimo Kangro ooperis „Süda“. Näha-kuulda alles algajalt lauljalt sellist groteski valdamist ja sugestiivset häälekasutust tundus uskumatu. Veidi hilisem Leporello Mozarti „Don Giovannis“ võlus nakatava lusti, heakõlalise laulmise ning taas hämmastavalt vaba ja plastilise liikumisega. Kuressaares kõlanust on mul unustamatud muljed mitmetest Angeri soolokavadest piiskopilinnuse kapiitlisaalis, tema rikkalikud häälevärvid, lai emotsioonide skaala, uskumatult hea vene keel Mussorgski vokaaltsükli „Surma laualud ja tantsud“ esitusel, dramatism Carl Loewe' põneva süžeeega ballaadis „Odini merereis“, Ibert'i „Don Quiote lauludes“ jne. Meelde on jäänud kolme bassi kooslus Aur Anger, Jaakko Ryhänen ja Koit Soasepp ja üdini raputavad elamused Angeri esitatud Gounod' „Fausti“ Mefistost Estonia laval, eriti külgloožist saab täitvast, hämmastavalt mahuka kõlaga ja ilkuvast sarkasmist pakatavast Mefisto laulukesest selles. Minu viimane märgiline kohtumine Angeriga oli tema kammerkava Estonia kontserdisaalis, kus Angeri partneriks oli pianist Kristin Okerlund. Täiuslik ja filigraanne kahe muusiku kooslus!

Kui lugeda Angeri CVst, milliste dirigentidega ja millistel Euroopa lavadel ta on laulnud, tunneb minusugune vaid kahetsust, et ei ole saanud kuulda näiteks tema Borissi ja Pimeni rolle Mussorgski ooperis „Boriss Godunov“ jmt. Küll aga oli õnn kuuldanäha meie kinos Kosmos live-ülekannet Wagneri ooperist „Valküür“, Angeriga Hundingi rollis. Selliste salvestuste üks boonuseid on võimalus näha paremini artisti miimikat, tema silmavaates toimuvat - Angeri puhul

oh eriti põnev ja lummas tema Hundingi silmis avalduv raev, armukadedus ja taltsutamatus, mis oma varjunditega oh absoluutses kooskõlas Wagneri looduga.

Tänu Mezzo TVle on olnud võimalik jälgida Angerit Masseneti „Manonis” Des Grieux’ isa rohis ja vaimulikuna Halevy ooperis „Juuditar”. Kõikjal on märgatav Angerile nii loomuomane üdini rolli sisse minek. Laulmine tundub tema puhul millegi nii loomuliku ja vabalt voolavana, et kipud unustama, et see on ju ooper.

Rõõmu pakkus tänavune Kuressaare kontsert mitmekordselt. Esiteks oli selge, et Anger on muusikuna oma tippvormis, nii hääleliselt kui emotsionaalselt. Kuuldes nii mõjuvat Wotani hüvasijätu ja tule needmise stseeni Wagneri ooperist „Valküür”, tekkis mul tuline soovi kuulda Wotani rohi Angeri esituses tervikuna. Naudingut pakkusid ka Angeri esinemised koos tasavägiste kolleegidega. Muhe on alati mõjunud verd tarretavalt Philip 11 ja Suurinkvisiitori duett Verdi „Don Carlost”. Selle õudust tekitava meeleolu juhatab sisse kontrabasside õõvastav teema: sisulisel tasandil aimab see mõista, et ka suurt võimu omav Hispaania kuningas peab alluma Vatikanile. Suurinkvisiitori vokaalpartii ei ole kergete kihast. Pavlo Balakini häälekõla ja musitseerimiskultuur näitas, et ta on oma hääle valdamises uskumatult arenenud ning on Angerile igati vääriline partner.

Angeri lauldud Philip! aaria kantileenile andis orkestrist kõlav tšellopartii Theodor Singi esituses palju juurde ning stseen tervikuna mõjus oma crescendo’de ja diminuendidega lummasvalt. Järgnevalt ansamblisselisandunud Aile Asszonyi Elisabettana, Monika-Evelm Liiv Ebolina ja Egils Silinš Rodrigona löid illusiooni, et me ei viibi mitte Kuressaare telkteatris, vaid mõnes Kesk-Euroopa ooperimajas.

Selle galakontserdi lisaväärtuseks olid meile juba aastate tagant tuttav Aile Asszonyi ja uustulnuk Mirjam Mesak. Asszonyist on kodumaast eemal oldud aastatega kasvanud täiuslik dramaatiline sopran, kelle „Don Carlo” Elisabetta ja „Tannhäuseri” Elisabeth kõlasid täiuslikult, igas registris mahlakalt. Ja nagu eelmistelgi aastatel, olid ka nüüd tema musitseerimisel emotsioonid lausa laes. Mirjam Mesak pakkus teatrisõpradele elamuse juba Donizetti „Don Pasquale” Norinana Estonia lavastuses, kuid kõnealusel õhtul üllatas ta uute kvaliteetidega oma häälekasutuses. Verdi „Othello” Desdemona „Ave Maria” esitamine sellises kontekstivälises olukorras ei ole lihtne ülesanne. Desdemona habrast olekut ja siirust ja palve intensiivsust väljendas ta varasemast palju lopsakama häälevärviga. Täielikult üllatas ta aga Elsa aariaga „Lohengrinist”.

Selles oli olemas kõik, mida see roll vajab: altruism, soojus, usk headusesse ja muidugi Wagneri lüürika mahlakas värviküllus.

Lisaksin seoses Mesakiga kõrvalepõikena ka nädalapäevad hiljem ETV vahendusel saadud mulje Vanemuise sümfooniaorkestri suvekontserdist 1. augustil Kassitoome orus. Igas mõttes kõrgetasemelisel kontserdil kõlas Cio-Cio-Sani ja Püikertoni duett, kus Mirjam Mesaku partneriks oh Läti Rahvusooperi tenor Raimonds Bramanis. Kontserdi esitus oh tänu Risto Joosti lauljatundlikule dirigeerimisele ja Vanemuise hea kõla saavutanud orkestrile äärmiselt professionaalne ning duetipaar kõlas paljulubavalt. Sooviksin, et Vanemuise Puccini „Madama Butterfly“ lavastuses saaks publik nautida tulevikus just seda kooslust! Kuressaare kontserdi puhul peab au andma ka dirigent Olari Eltsile oskusliku kava koostamise ja Wagneri muusika eriliselt hea tunnetamise eest.

Angeri don Giovanm rohi sisse minek kontserdi lustakas lisapalas ja kõigi naissolistide ahvatlemine duetis „Käeke nüüd mulle anna...“ ning lõpuks Raimond Valgre «Saaremaa valss» Tõnis Kõrvitsa vaimukas arranžeringus, kus iga salm oh jaotatud solistide vahel nii, et kõlas algtekst, süs läti- ja venekeelne variant pluss vaheimprovisatsioonid soolopillidelt, oh kena kummardus sünnipäevalapse kodusaarele ja andis hea toonuse koduteele asumiseks.

Volmer või Raiko Raalik, Teekannu vari - Reigo Tamm või Heldur Harry Põlda, Karjuseneiu/Öökulli vari - Olga Zaitseva või Siiri Johanson, Karjus - Triin Ella või Merje Uppin, Haneema - Maria Kais; rahvusooperi tantsijad ja ooperikoor. Esietendus: 18. VI 2021 Rahvusooperis Estonia.

Nähes Estonia teatri afiššidel reklaami „Ravel: Ravel“, hakkas mu mälus kerima pikk pildi- ja helirida. Varasemast ajast meenusid Mai Murdmaa põneva koreograafiaga ja lummavalt hõrgu muusikaga ballett „Daphnis ja Chloe“ (1966, 1972, 1996), siis maagilise rütmi, pideva sisepinge ja kirgliku crescendo'ga „Bolero“ (1959, lavastus ja kompositsioon Vladimir Burmeister, tantsis Ülle Ulla; 1976, lavastaja-koreograaf Igor Tšernõšov, tantsis Tiiu Randviir; 2004, koreograaf Tiit Härm, naissolisti tantsisid Martna Tširkova, Olga Rjabikova ja Maria Seletskaja), kõige keskmes kordumatu Ülle Ulla. 1964. aastal (koos balletiga „Suur võlur - armastus“) lavale tulnud ooper „Hispaania tund“ oli oma uue helikeelega ootamatu peatükk tolle aja Estonia repertuaariloos. Ooperi lavastas Udo Väljaots,

muusikajuht oli Kirill Raudsepp, laulsid sillerdava hääle ja malbe veetlusega Veera Neius (ja Haili Sammelselg), noorukesed Ivo Kuusk ja Illart Orav ning lustakates karakterrollides Teo Maiste ja Viktor Gurjev. Süžee elurõõmus kelmikus ja huumor oh kosutav, puudus frivoolsus, mis tänapäeva lavastustes ühti maad kipub võtma.

Mõned aastad hiljem sai tänu Soome TV vahendusele kuulda-vaadata Mozarti „Figaro pulma" Herbertvon Karajani dirigeerimisel. Lauljate koosseis oli parim, mida võis soovida: Kiri Te Kanavva, Mirella Freni, Hermann Prei, Dietrich Fischer-Dieskau jt. Sellest peale sai sopran Kiri Te Kanawast aastateks minu laulukunsti ideaal. Sellele väga veetlevale, maori geenidega lauljale on looduse poolt palju antud: loomulikkus emotsioonides, hääle äärmiselt mahe ja lummasv tämber ja intuiitiivne fraseerimine, mis ilmselgelt oh põhjusteks anda nõudlik Krahvinna roll just temale. Ja kui sus toona Tallinnas Raekoja platsil asunud heliplaadipoodi ilmus müügile LP Raveli laulutsükliga „Sheherazade" Kiri Te Kanawaga, sain kinnitust oma veendumusele, et see on põnev, muhe seni tundmatu muusika, hõrk ja veenev kooskõla, kus laulja sulandub loomuliku osisena tervikusse.

Estonia tõi lavale Maurice Raveli lühiooperi „L'Enfant et les Sortileges"/ „Laps ja lummutised" nii prantsus- kui eestikeelse versiooni koos balletiga „Haneema" („Ma mere I Oye"/„Mother Goose"). Õhtut tervikuna iseloomustab kõige täpsemalt kavaraamatus tsiteeritud Raveli kaasaegse helilooja ja kriitiku Alexis Roland-Manueli tsitaat: „Haneema näitab meile Raveli sügava olemuse saladust - lapse hinge, kes pole muinasjutumaailma kuningriigist kunagi lahkunud, kes ei tee vahet loomulikul ja kunstlikul, kes näib uskuvat, et kõike saab ette kujutada ning ellu viia..."

On äärmiselt kiiduväärne, et selles ooperis on laval kaks koosseisu: mi saavad mitmed tublid noored lauljad end proovile panna, tunnetada heas mõttes konkurentsi ja tutvuda ka keelelise originaaliga, millest on ju lähtunud helilooja. Ooperi pealkiri on antud juhul eesti keelde tõlgitud „Laps ja lummutised", kuid sõnal „sortilege" on mitu varjundit - siin võivad karistuseks tuppa suletud poisile ilmuda näiteks kuumutused, viirastused, tontlikud olendid, jne. Ravel ja libreto autor Colette on andnud poisikesele rikkaliku fantaasia; see, milliste varjunditega kujutatakse tema võlumaailma, sõltub aga lavastaja ja kunstniku nägemusest.

Minul oli võimalus kuulata-vaadata kahte etendust (18. VI ja 20. VI kell 12.00), seega nii prantsuse kui eesti keeles. Ma ei salga, et seekord kõitis muusikaliselt rohkem teine etendus. Kindlasti ei ole

mul midagi ette heita ka esimese koosseisu lauljatele - siin esinesid professionaalses mõttes peaaegu täiuslikult Helen Lokuta, Juuli Lill, Elina Nechayeva ja ka Tamar Nugis. Kuid ilmselgelt segas lauljaid keerukas lavatehnika, mis nõudis kõigilt väga täpset tegutsemist. Ja vaatamata lauljate korralikult omandatud prantsuse keele hääldusele, oleksid roliid vajanud siiski pikemat sisselaulmise aega, et keelelistesse nüanssidesse süveneda.

Dirigent Kaspar Mänd juhatas mõlemat etendust innukalt ja teine etendus voolaski juba hoopis ladusamalt, lavaehituse suure mürinaga kolimine ühest asendist teise toimis sujuvamalt ja segas tunduvalt vähem. Teises koosseisus laulsid noored, kes on ilmselgelt juba uus generatsioon. Ega emakeeleski pole lihtne laulda - silmas tuleb pidada sõnarohke ja sobitada neid muusikaga nii, nagu autor on mõelnud. Käesoleval juhul oh leitud päris hea kooskõla keele jamuusika vahel. Kauaks ajaks jääb meelde lummuvalt nüansirikka kõla ja fraseerimisega Karis Trass Lapse varju rollis. Kompaktse kõla keskregistris ja samas hea koloratuuri valdamise on saavutanud Tule, Printsessi ja Ööbiku varju partiisid laulnud Maria Leppoja. Erilist kõlarikkust pakkus Ema, Hiina tassi ja Kiili varje laulnud Aule Urb. Uskumatult mahuka kõlaga täitis saali Tugitook ja Puu varju rollides Raiko Raalik. Sireda ja selge tenoriga lendles saalis Teekannu varju partiis Heldur Harry Põlda.

Kuna Mart Kampus on lavastanud ligi üksteist aastat Nukuteatris, tegutsenud Von Krahh teatris ja olnud mitmel puhul seotud lastelavastustega, on see osa ooperist, kus tegu on lastega ja kus näitleja suhtleb nukuga, talle ilmselgelt hingelähedane. Kuid tundus, et kohati ei kõnetanud muusika lavastajat niisama selgelt ja et see, mis autorile oh oluline, jäi misanstseenide ebatäpsuse tõttu ka näitlejatele keeruliseks. Olen seda ooperit mõned aastad tagasi näinud Pariisi Grand Operas, kus õhtu teiseks lühiooperiks oli Zemlinski „Der Zwerg“. See oh sügav elamus. Ühelt poolt tekitab kahe helilooja täiesti erinev käekiri muusikalise kontrasti, kuid teisalt olid need teosed oma süžeelt väga lähedased: esimeses jonnakas ja pahur, asju lõhkuv poisike, teises ärahellitatud tüdruk, kes käitub julmalt tahe sünnipäevaks kingitud Kääbikuga, kes ooperi lõpus surebki (libreto aluseks on Oscar Wilde'i novell). Ravel oma eriliselt sooja ja mõistva suhtumisega lastesse lõpetab loo lootusrikkalt: poisike saab lõpuks aru, et ta on kõigile haiget teinud, ja seob kinni viga saanud Orava haava.

Ravel on nimetanud oma teost lüüriliseks fantaasiaks. Liina Keevallik kunstnik-lavastajana on sellest rikkalikult inspiratsiooni saanud. Pimedasse tuppä karistuseks suletud poisile ilmutuvad elustunud tasside ja mööbli (mida ta on lõhkunud), loomade (keda ta on kiusanud) ja ohtliku Tule varjud. Lastele saalis pakub kindlasti lõbu konnade, vesikiilide, öökulli ja liblikate sagiv galerii. Ainult et kõige selle puhul oleks efekt suurem, kui laval oleks rohkem avarust ja õhku...

Ja veel üks nüanss, mis ei tundunud oluline mitte ainuüksi minule. Nii Pariisis kui ka Mezzo TV vahendusel nähtud Metis laulsid Poisi ja Ema partiid metsosopranid, Estonia lavastuses on pandud tegutsema ka nende tegelaste varjud ja Poisi rollis olid RO Estonia poistekoori poisid Robert Cross (esietendusel) ja Niis Mallend (20. VI). Poisikeste ülesanne (eriti esimesel etendusel) oli keeruline - matkida vaid nappide žestidega rohkeid ja kontrastseid emotsioone, olles samas tumm kui kala, pole kerge ka kogenud näitlejale. Nukuteatrinäitlejad teatavasti õpivad seda oskust päris kaua. Nii Helen Lokuta kui Kairis Trass on sihvakad ja graatsilised ja sobivad nii tinglikku lavalukku, nagu seda on ooper, väga hästi poissi kehastama. Kuuluvad ju „püksrollid“ metsosopranite rollide hulka juba alates Mozartist. Ja ka Ema oleks võinud ise laulda, mitte seista nagu kipskuju. On ju nii Juuli Lill kui Aule Urb äärmiselt huvitavad lauljad, kellel on üsaks veel karakternäitleja võimed. See oleks minu meelest andnud väga värvika tulemuse kogu „lummutiste“ kirevas koosseisus, mida saalis olev laps peaks jõudma hoomata.

Ma olen olnud küll kirglik balleti austaja, kuid ei pretendeeri mitte mingil juhul professionaalsele asjatundlikkusele selles vallas. Julgen siiski kirja parma mõned mõtted õhtu teises pooles etendatud tantsulavastuse „Haneema“ kohta. Lavastaja, koreograaf ja kunstnik Renate Keerd oli lavale toonud just selle hapra ja hõrgu maailma, mida Raveli kaasaegsed on esile tõstnud Raveli muusika puhul. Inimsuhted on edasi antud uskumatult lihtsa ja klaari joonisega, linnuriigile omased liigutused on vaimukad ja tähenduslikud. Kogu lugu oli rahustav kontrast eelmise loo möllule. Lõpetuseks võib rahuldustundega öelda, et kogu see „lummutiste“ maailm on rikka fantaasiaga loodud tervik täisväärtuslikust musitseerimisest ja koreograafiast. Tahaks vaadata lootusrikka pilguga tulevikku, et ei peaks enam rääkima Estonia kitsast lavast ja akustilistest puudujääkidest. Et kogu see kirev seltskond saaks tegutseda nii, et lavastus joonistuks ka lapse jaoks reljeefselt välja, et lauljate hääled saaksid vabalt lennelda ja et tantsijatel oleks hüpete tarbeks ÕHKU

ja RUUMI!

„Laps ja lummutised". Esiplaanil Laps - Robert Cross ja Lapse vari - Helen Lokuta. Tagaplaanil Printsessi vari - Maria Leppoja.

Ain Anger. Ain Anger, Olari Elts ja ERSO Saaremaa ooperipäevade galakontserdil 2021. Ooperi-ja balletiõhtu „Ravel: Ravel" I osa: „Laps ja lummutised". [Rahvusoper Estonia 2021](#). Keskel Teekannu vari - Reigo Tamm. „Laps ja lummutised": Kella vari - Tamar Nugis. „Laps ja lummutised": Haneema - Maria Kais (paremal) ja ooperikoori liikmed. Rünno Lahesoo [Rahvusoper Estonia](#) fotod Priit Mürgi

TIIU LEVALD